

[Sonja Mikkelsen]

ger, man indhøster i en omstillingsperiode. Det, vi gerne vil have, er, at man styrker lokal-samfundet, så det er parat til at være medbestemmende om egne forhold og have egen kompetence. Det er også vigtigt for os, og det er det, der er vores formål med dette forslag. Men vi kan godt se, at der er en række andre områder, der fortsat kræver et forsøgsarbejde, og det vil vi også gerne tilgodese; dermed har vi skabt, hvad skal jeg sige, et grundlag i den aftale, der er truffet med ministeren. Jeg er helt sikker på, at vi sagtens kan finde frem til enighed om dette efter de bemærkninger, ordførerne i øvrigt er kommet med i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 168:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension m.fl. love. (Satsforhøjelser, fremrykning af samspilsløsningen, individualprincippet og nyt pristal).

Af socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen).

(Fremsat 14/1 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erik B. Smith (S):

Det foreliggende lovforslag er en konsekvens af den aftale, Socialdemokratiet indgik med regeringen i forbindelse med finansloven. Det, vi ønskede, var for det første at give en – indrømmet – beskeden forhøjelse til de dårligst stillede pensionister. Dernæst ønskede vi at fremrykke

løsningen af samspilsp problemerne, ligesom vi også ønskede, at den forskel eller ulighed, som efterhånden havde udviklet sig mellem ægtepar og enlige, blev gjort mindre ved – som ministeren siger i sine bemærkninger til forslaget – en gradvis indførelse af individualprincippet.

Der sker samtidig det, at man nulstiller pristallet. Her tror jeg, det er vigtigt at sige, at der ikke har været noget ønske om, og at det heller ikke har været hensigten at fjerne en dyrtidsportion. Pensionisterne snydes altså ikke i forbindelse med nulstillingen af pristallet for en dyrtidsportion.

Det siger sig selv, at vi i Socialdemokratiet støtter forslaget og kan tilsige det en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Kai Dige Bach (KF):

Som hr. Erik B. Smith sagde, er lovforslaget en konsekvens af den aftale, der blev indgået i december 1987, og det indeholder den tekniske måde at fordele de 2 mia. kr. i merbevilling på, som blev vedtaget dengang.

Jeg tror ikke, der på dette fremskredne tidspunkt er nogen grund til at gentage det, der allerede er sagt. Lovforslaget er opdelt i fire afdelinger og går ud på dels at forhøje de laveste pensioner, dels efterhånden at stille alle pensionister kronemæssigt lige uanset ægteskabelig stilling, og dels skulle vi gerne have det lavet sådan, at pensionen ikke bortfalder på én gang ved en beskeden stigning i indtægter ved siden af pensionen. Pristallet nulstilles, men som det er sagt, får pensionisterne stadig væk de 3 pct., som de skulle have efter den gamle lov.

Den foreslåede fordeling er beregnet at ville medføre merudgifter i 1988 på ca. 870 mio. kr., i 1989 på knap 2 mia. kr. og stigende til 2,5 mia. kr. i 1993.

På den konservative gruppes vegne kan jeg også tilsige ministeren vor støtte til forslaget.

Birthe Hansen (SF):

Som den socialdemokratiske ordfører sagde, er denne lovgivning en følge af den finanslovs-aftale, som regeringen og Socialdemokratiet indgik i december 1987. Alt i alt er der tale om forbedringer til 2 mia. kr. Vi havde gerne set disse penge anvendt på en anden måde, idet vi ønskede, at de, sådan som vi havde stillet ændringsforslag om fra vor side, alene blev brugt til at forbedre forholdene for de økonomisk

[Birthe Hansen]

dårligst stillede pensionister, dem, der ikke har nogen indtægt ved siden af. Men det ønskede regeringen og Socialdemokratiet ikke, og derfor står vi med denne lovgivning i dag, som vi selvfølgelig er positivt indstillet over for.

Jeg skal dog ikke undlade at komme med en lille bemærkning om bemærkningerne til lovforslaget, da der er noget, jeg ikke rigtig forstår. Der står nemlig, at der skal foretages en nedsættelse af invaliditetsbeløbet med »kun 792 kr.« – tror jeg det er – »om året«. Det kan da godt være, at det i nogle sammenhænge er et lille beløb, men det mener jeg nu ikke det er i dette tilfælde. Det, der heller ikke er rigtigt – eller også har jeg misforstået noget – er argumentationen for, at man nedsætter det: at det skulle give en forenkling i administrationen. Jeg forstår ikke, hvorfor *nogle* pensionister skal betale for en forenklet administration, og da alle jo er berettiget til at få den forhøjelse af grundbeløbet og pensionstillægget, som denne aftale indebærer, forstår jeg endnu mindre, at man tager nogle ud, som får et helt andet beløb, nemlig invaliditetsbeløbet, og så skal de være med til at betale den forhøjelse, som sker over hele linien.

Det kan være, jeg helt har misforstået det, men så vil jeg da meget gerne bede om en forklaring. I øvrigt er vi positive over for forslaget.

Mejdahl (V):

Da Venstres ordfører, hr. Henrik Toft, er forhindret i at være her, skal jeg træde i hans sted.

De reguleringer af de sociale pensioner, som lovforslaget tager sigte på, er jo en følge af forhandlingerne om finansloven for 1988.

Jeg skal på Venstres vegne give tilslutning til lovforslaget, men jeg vil ikke undlade at komme med en principiel bemærkning – vi kan også kalde det et hjertesuk.

Når Venstre var betænkelig – og gav udtryk herfor under finanslovdebatten – ved de øgede offentlige udgifter, herunder også en forhøjelse af de sociale pensioner, var det ikke, fordi vi ikke undte pensionisterne en bedre pension, men fordi vi helst så, at erhvervslivet havde tjent pengene til os først. Her er et eksempel på et socialdemokratisk fingeraftryk.

Vi hilser med tilfredshed, at lovforslaget tager sigte på at begynde en udjævning af forskellene mellem pensionsbeløbene til enlige og til gifte pensionister, så pensionens størrelse ikke udmåles efter, om man er gift eller ej.

Aase Olesen (RV):

Som allerede tidligere omtalt – det var vist engang tidligt på eftermiddagen – er det ikke med Det Radikale Venstres velsignelse, dette forslag er fremsat.

Vi har jo noteret os, at der var et stort flertal her i Folketinget, inklusive Fremskridtspartiet og Fælles Kurs, som ville have meget voldsomt øgede offentlige udgifter på pensionsområdet. Vores melding har entydigt været, at for så vidt angik samspilsproblemerne løsning var vi parat til at ofre penge på at få fremskyndet den, og hvis vi derudover, som det er tilfældet med det foreliggende forslag, kunne få taget hul på det problem, der er i forholdet mellem gifte pensionister og såkaldt papirløse par, så hver enkelt person får offentlige ydelser efter individualprincippet, er vi selvfølgelig også med. Men at forhøje satserne helt generelt uden anden grund, end at man skal opfylde nogle løfter fra valgkampen, anser vi ikke for sagligt korrekt.

Vi vil meget grundigt arbejde med dette forslag i udvalget, og vi vil i hvert fald forbeholde os vores stilling til dele af forslaget, indtil vi har set, hvordan udvalgsarbejdet går, og hvad der kommer ud af det.

Jeg savner oplysning om – og det kan godt være, jeg har overset noget, der er jo mange tal i dette forslag – hvad provenuet er, hvad gevinsten er ved at nedsætte invaliditetsydelsen. Det kan være, det står her, og så må jeg bede om tilgivelse, men jeg vil gerne spørge, hvad man tjener ved det.

Er det ikke korrekt forstået, at denne invaliditetsydelse – jeg henviser til vores gamle diskussion i 1979–80 om kompenserende ydelser – er en, der gives også til folk, der er i arbejde, at det er en skattefri ydelse, og at den ikke er indtægtsreguleret?

Det må, så vidt jeg kan se, betyde, at der vil være nogle mennesker, som direkte går ned i ydelse her. Det er ikke bare et spørgsmål om, at de får mindre, men de skal direkte betale for, at vi kaster generelle satsforhøjelser ud i systemet.

Hvis det er forkert forstået, vil jeg da gerne korrigeres. Jeg håber, socialministeren lytter, for jeg har et væsentligt spørgsmål mere.

Vi har altid her i huset – og så kan man diskutere, om det er rigtigt eller ej – haft det princip, at enlige pensionister, der kun havde deres folkepension, skulle være fri for at betale skat. Jeg vil godt spørge: Hvad sker der nu her? Skal

[Aase Olesen]

man nu til at udsende skatteopkrævning for sidste halvdel af året til alle enlige pensionister? Det plejer ikke mindst Socialdemokraterne, men da også regeringspartierne at være meget lidt for, så det undrer mig, hvis det skulle være tilfældet.

Vi har altså en hel del ting, vi gerne vil have opklaret under udvalgsarbejdet, og vi vil først derefter tage stilling til, hvordan vi vil forholde os til forslaget som helhed.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Ja, så kan vi se frem til et spændende udvalgsarbejde. Det er da rigtigt nok, at der står på side 10, at invaliditetsbeløbet går ned med 37 kr., men der er lige så rigtigt, at alle pensionister samlet får en stigning i deres pension. Det synes jeg man skal kigge på, og det andet spørgsmål kan vi så behandle i udvalget, hvis fru Aase Olesen vil det, og det vil hun gerne.

Dette er jo en aftale, der er truffet med Socialdemokratiet, og den er vi egentlig godt tilfreds med; det tror jeg også pensionisterne er. Jeg kan huske, at hr. Kristian Albertsen derude på Frederiksberg også havde problemer med de samgifte pensionister, der ville skilles, fordi det ikke kunne svare sig at være gift, så det er helt fint, at vi nærmer os individualprincippet: 1 person, 1 pension.

Det samme gælder fremrykningen af samspilsløsningen med to år. Det vil også glæde en del pensionister, der så frem til måske at være døde, inden det lykkedes dem at få lidt mere på bankbogen.

Så er der spørgsmålet om pristallet og dyrtdisportionen, som de så får alligevel.

Alt i alt er det en dyr løsning, men det er et led i en aftale, og man kan altid diskutere post festum: Hvad kunne man have brugt 2 mia. kr. til? Det er det dog hverken tiden eller stedet til. Det, der ligger på bordet, er en aftale, der bevirker nogle forbedringer for pensionisterne, og det synes jeg er helt fint.

Jane Oksen (FP):

En lille forhøjelse af pensionerne er jo altid bedre end ingenting. Pensionerne forhøjes den 1. juli i år med mellem 239 kr. og 326 kr., men disse stigninger er vel allerede spist op af prisforhøjelser. Vi finder det imidlertid positivt, at der samtidig er andre ting indbygget i forslaget, bl.a. at der løses op for samspilsreglerne. Selv

om vi gerne havde set, at de var blevet totalt afskaffet, er det da altid et fremskridt, at lønningen af problemet er rykket frem fra 1995 til 1993.

Som bekendt er det en af Fremskridspartiets mærkesager at få indført en højere og ensartet pension uden straf på ægteskabet, og det er også positivt, at der bliver tale om forenklinger af reglerne for beregning af social pension. Målet må jo være at få nogle regler, der er så enkle og let forståelige, at også pensionisterne selv kan forstå dem. Alt i alt er vi som sagt positive over for pensionsforhøjelser.

Socialministeren sagde i den skriftlige del af sin socialpolitiske redegørelse, at det var forkert at kalde pensionister for sociale tilfælde. Det bør de selvfølgelig ikke være, men så kræver det også, at de stadig får forhøjet deres pension og gerne så meget, at de får lige så meget som en arbejdsløs eller en bistandsmodtager, for ellers ender de vel med at blive den nye fattigdomsgruppe.

Det er helt klart, at dette er et led i finanslovsforliget, og det har vi ingen indflydelse haft på. Men vi må beklage, at det ikke har været muligt at anvise besparelser andre steder til gengæld for forbedringerne for pensionisterne. Det beklager vi selvfølgelig dybt, men vi mener samtidig ikke, at pensionisterne skal undgælde for den situation, vi befinder os i som følge af mange års gældsætning. Vi vil dog gerne endnu en gang udtale vor skuffelse over, at alle øvrige partier tilsidesatte alle vores besparelsesforslag. Vi havde set dem som noget meget positivt i forbindelse med denne forhøjelse, men vi stemmer for forhøjelsen alligevel.

Merethe Due Jensen (KRF):

Jeg vil gøre det ultrakort og nøjes med at sige, at dette lovforslag jo er en følge af en aftale, der er truffet mellem regeringen og Socialdemokratiet, som det er nævnt flere gange, og at vi som følge heraf tilslutter os det.

Jørgen Tved (FK):

Dette forslag er jo de pebernødder, som Socialdemokratiet og regeringen blev enige om at pensionisterne skulle have i forbindelse med finansloven. Vi betragter dette forslag som en del af finansloven, en teknisk del.

Vi kom allerede dengang med nogle bemærkninger om, hvor småt det var. Hvis man

[Jørgen Tved]

er enlig folkepensionist, får man altså små 300 kr. mere om måneden. Hvis man er samgift, får man godt 300 kr. mere. Det korte af det lange er, at næsten alle pensionister – jeg ved ikke, hvor få det er, som slet ikke betaler skat, men det i hvert fald meget få – skal betale skat, og det betyder, at skatteministeren henter 50 pct. af de småører, der nu bliver givet, og inden vi får set os om, har takststigninger og prisforhøjelser, som er en følge af beslutninger her i Tinget, spist resten op.

Jeg har allerede haft lejlighed til at konfrontere flere forsamlings af pensionister med de formidable ydelser, som Folketinget så rundhåndet kaster ud til pensionisterne, og jeg tror ikke, jeg går nogen for nær, når jeg siger, at pensionisterne er meget lidt imponeret. De siger: Hvad koster det os, at I har lavet disse forhøjelser? Og for nogle pensionister vil der helt afgjort blive tale om et minus. Jeg ligger med flere breve på mit kontor fra pensionister, der beretter om, hvordan deres boligydelse er blevet reguleret, og den, der har fået frataget de fleste penge, har altså allerede nu fået taget 90 kr. om måneden i boligydelse. Man vil kunne forstå, at af en forhøjelse på små 300 kr. betyder det noget. Når så taksterne, både på trafiknettet og for telefon, fjernsyn, osv., også er sat op foruden de almindelige prisstigninger, er det forståeligt, at mange pensionister spørger: Hvad koster disse pebernødder, som der blev til os?

Vi har sagt, at vi vil stemme for enhver forbedring, uanset hvor mikroskopisk den er, og det er altså den helt store lup, vi skal have fat i for at finde forbedringerne her.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for en positiv behandling af forslaget. Der var lidt forskellige grader af positivitet, men ikke desto mindre fornemmer jeg, at udvalget vil give forslaget en rimeligt hurtig gang.

Der blev stillet nogle spørgsmål. Jeg er ikke lige i øjeblikket i stand til at svare på spørgsmålet om provenuet af nedsættelsen af invaliditetsbeløbet, men det kan vi naturligvis få opklaret under udvalgsbehandlingen, og jeg mener også, at vi dertil skal henvise spørgsmålet om at få reguleret bundfradraget, så vi ikke får en hel bunke nye pensionister ind i skattesystemet. Det plejer vi at gøre, og jeg kan ikke forestille mig andet, end at det også skal gøres her.

Med hensyn til invaliditetsbeløbet, modregningen af de 792 kr. – tror jeg det er – vil jeg bare sige, at der ligger ikke nogen ideologi i dette, der ligger ikke nogen holdning i retning af, at nu er der nogle grupper, der skal straffes. Det, der ligger i det, er, at man specielt ved indgåelsen af denne aftale har ønsket at tilgodese de dårligst stillede pensionister, og da alle jo får en forhøjelse, har man ment, at denne modregning ville passe ind i billedet. Jeg synes, vi skal se på konsekvenserne under udvalgsbehandlingen.

Men tak til ordførerne for en positiv melding.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 169:

Forslag til lov om ændring af lov om delpension. (Ændret beregning som følge af arbejdstidsnedsættelsen).

Af socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen).

(Fremsat 14/1 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Når vi nu har loven om delpension, kan vi selvfølgelig ikke have noget imod, at der sker de ændringer i den, som her er foreslået, så det kan vi godt støtte, men vi har stadig væk et hængeparti med hensyn til selve delpensionen.

Kai Dige Bach (KF):

Det lovforslag, vi har til behandling her, er